

do_co_mo_mo_

Fișă minimală documentare 2003

Girată de organizația membră națională/regională: OAR

0.1 Fotografia clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii

descrise: Casa Scânteii/ Casa Presei Libere

sursa: Aurelian Stroe

data: 2011

1. Identitatea clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii:

1.1 numele actual:	Casa Presei Libere
1.2 variantă sau nume trecut	Combinatul Poligrafic Casa Scânteii I. V. Stalin /Casa Scânteii
1.3 numărul și numele străzii	Piața Presei Libere nr. 1
1.4 oraș:	București
1.5 regiunea/statul:	București, Sector 1
1.6 cod poștal:	013701
1.7 țara:	Romania
1.8 cod topografic național	Lat: 44°28'49.91"N
Long: 26° 4'17.38"E
1.9 clasificare/tipologie	REC- Clădire pentru cultură, sediu pentru edituri, tipografie, birouri
1.10 statut de protecție & data	propus pentru clasare, grupa A, la nivel național, 2012

do_co_mo_mo_

2 Istoria clădirii

2.1 rezumatul inițial/scop

Inițiativa construirii ei s-a luat la 25 iulie 1949, de către Biroul Politic al CC al PMR (Partidul Muncitoresc Român). Era nevoie de o construcție-mamut, care să găzduiască „Scânteia” și toate celelalte publicații și edituri din România (ulterior și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă) și care să demonstreze prin amploarea clădirii, apartenența societății românești la „realismul socialist” în cultură și la politica de stat fidelă Uniunii Sovietice.

2.2 date: contractare / recepția lucrării

1949-1956

2.3 arhitecți proiectanți și alții arhitect

Colectivul de arhitecți proiectanți era condus de arhitectul Horia Maicu (arh. Horia Maicu, Niculaie Bădescu, Marcel Locar, Mircea Alifanti ș.a.)

Colectivul de ingineri proiectanți era condus de inginerul Panaite Mazilu (colectiv format din: inginerul Panaite Mazilu, Ștefan Bălan, Gheorghe Călin și Alois Fierlinger, iar ei, la rândul lor, coordonau alte patru colective de ingineri conduse de Alexandru Cișmigiu, Mircea Neicu, Mircea Mihăilescu și Oliviu Rusu).

2.4 alții asociați cu clădirea

2.5 modificări importante cu datele aferente

Prin inițierea clasării se dorește oprirea modificărilor la interiorul clădirii și schimbarea tâmplăriei. Se vor limita extinderile adiacente ansamblului.

2.6 funcție actuală

Și-a păstrat în mare funcțiunea inițială.

2.7 stare actuală

Starea generală de conservare este bună, modificările sunt reversibile.

3 Descriere

3.1 descrierea generală

Clădirea se încadrează în arhitectura „realismului socialist” al zgârie-norilor moscoviți, realizat sub influența stilului Art Deco american.

Amplasamentul *Casei Scânteii* a fost gândit adiacent Parcului Herăstrău, realizat în 1935-1937, pe unul din lacurile artificiale, constituite pe râul Colentina, cu o oglindă de apă regularizată deja în anii '30 ai secolului XX și cu un potențial de dezvoltare pentru agrement, cultură și sport.

3.2 construcție

Întregul ansamblu a fost un adevărat experiment pentru echipa de ingineri și arhitecți, întrucât era cea mai înaltă clădire din București. Corpurile ale *Administrației* și *Fabricației* s-au executat din beton armat.

Structura de rezistență pentru *Corpul central* a fost realizată din fundații de beton armat, suprastructura din beton armat și schelet metalic înglobat în beton.

Sute de planuri au fost întocmite într-un timp foarte scurt, calculele structurilor urmând normele sovietice.

Terenul pe care se execută clădirea a fost în general slab, format din nisipuri afânate

La corpul central, din cauza înălțimii apreciabile a construcției și a sarcinilor permanente mari, s-au luat măsuri speciale de rigidizare. Pentru rotativa-tiparului adusă din URSS, cea mai puternică sursă de vibrații, s-a proiectat o fundație izolată de restul scheletului de rezistență. Terenul era cu denivelări mergând până la 5m și se află în apropierea unei regiuni de lacuri. Sistemul principal de fundații în porțiunile unde terenul, deși afânat, prezenta totuși o oarecare uniformitate a fost realizat printr-o rețea de grinzi.

Pe o porțiune de teren de circa 500 m² natura terenului nu permitea fundarea la cota proiectului și pentru a evita fundarea la circa 3-4 m sub apă, s-a folosit un procedeu de consolidare a terenului. Pentru corpul central, cel mai înalt, s-au studiat mai multe soluții în anteproect, printre care soluția radierului general și sistemul fundațiilor în cutii chesonate, după tipul celor folosite la clădirile înalte din Moscova.

do_co_mo_mo_

3.3 context

Țările socialiste devenite sateliți ai Uniunii Sovietice și dominate de puterea sovietică au avut parte, în orașele mari, de inserții urbane de tip ”stalinist”. S-au exportat, o dată cu comunismul, stilul realist socialist și programele specifice: clădiri-zigurat, locuințe colective monumentale, dotări sportive cu spații verzi aferente.

Edificii de tipul celor „Șapte surori” s-au construit nu numai pe întreg teritoriul fostei URSS, de ex. în Ucraina sau Letonia, dar și în aproape toate țările socialiste - Polonia, Cehoslovacia, România etc. cel mai cunoscut fiind Palatul Culturii și Științei din Varșovia. Localnicii numesc această clădire, recunoscută drept cea mai înaltă din Polonia și a opta ca înălțime din Europa, „Pekin” (Beijing în poloneză, de la abrevierea Pałac Kultury i Nauki - PKiN), „Pajac” („Clown” în poloneză, datorită asemănării fonetice cu „Pałac”), „Seringa lui Stalin” sau „Tortul de nuntă al Rusiei”. Alte exemple de clădiri zgârie-nori sunt Academia de Știință Letonia din Riga, Hotel Ukraina și Hotel Peking din Kiev (cel din urmă finalizat în anul 1955).

4 Evaluare

4.1 tehnică

Întreagul ansamblu a fost un adevărat experiment pentru echipa de ingineri și arhitecți, întrucât era cea mai înaltă clădire din București. Corpurile ale *Administrației* și *Fabricației* s-au executat din beton armat. Structura de rezistență pentru *Corpul central* a fost realizată din fundații de beton armat, suprastructura din beton armat și schelet metalic înglobat în beton.

Sute de planuri au fost întocmite într-un timp foarte scurt, calculele structurilor urmând normele sovietice. Terenul pe care se execută clădirea a fost în general slab, format din nisipuri afânate

La corpul central, din cauza înălțimii apreciabile a construcției și a sarcinilor permanente mari, s-au luat măsuri speciale de rigidizare. Pentru rotativa-tiparului adusă din URSS, cea mai puternică sursă de vibrații, s-a proiectat o fundație izolată de restul scheletului de rezistență. Calculul fundațiilor s-a făcut ținându-se seama de natura terenului pe care este amplasată clădirea. Terenul era cu denivelări mergând până la 5m și se află în apropierea unei regiuni de lacuri. Sistemul principal de fundații în porțiunile unde terenul, deși afânat, prezenta totuși o oarecare uniformitate a fost realizat printr-o rețea de grinzi.

Pe o porțiune de teren de circa 500 m² natura terenului nu permitea fundarea la cota proiectului și pentru a evita fundarea la circa 3-4 m sub apă, s-a folosit un procedeu de consolidare a terenului. Pentru corpul central, cel mai înalt, s-au studiat mai multe soluții în anteproect, printre care soluția radierului general și sistemul fundațiilor în cutii chesonate, după tipul celor folosite la clădirile înalte din Moscova.

4.2 socială

Valoarea ei simbolică este legată de perioada stalinistă un moment apăsător și dureros pentru români. În același timp, clădirea a fost realizată de specialiști români și cu

do_co_mo_mo_

eforturi financiare ale populației, prin vânzarea de bunuri speciale.

4.3 culturală & estetică

Imobilul este unic și a fost între 1956-2007 cea mai înaltă clădire din țară. Casa Scânteii este reprezentativă pentru programul/politica urbanistică și arhitecturală a capitalei din anii stalinismului, face parte din seria de clădiri a căror implementare a fost dirijată de la Moscova. Edificiul a fost proiectat în stilul realismului socialist, devenit obligatoriu, în special pentru clădirile publice construite/reamenajate, în anii '50 ai secolului XX, în țările satelit ale Uniunii Sovietice. Fațada principală combină elemente ale stilului realismului socialist cu decorații preluate din arhitectura veche românească. Volumul clădirii este piramidal conform canoanelor sovietice ale stilului monumental din anii '50 ai secolului XX.

4.4 istorică

Construcția fost ridicată în 5 ani (1952-1957), fiind destinată publicării presei de stat și în special a ziarului *Scânteia*, "organ" al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, iar în prezent are aceeași funcțiune, adăpostind sedii centrale ale diferitelor publicații. Antena de pe clădire a susținut pentru o vreme, începând din 1956, emițătorul Televiziunii Române.

4.5 evaluare generală

La nivel național este un obiect unic în domeniul arhitectural, structural și al tipului de funcțiune. Este o prezență singulară în arhitectura civilă din România epocii postbelice.

Amplasarea zgârie-norului Casa Scânteii, lângă Lacul Herăstrău, amintesc de cele "Șapte surori" amplasate pe malul râului moscovit.

5 Documentare

5.1 principalele referințe

Articole

LĂZĂRESCU, Cezar, „Noi ansambluri de odihnă pe litoral. Centrul de Odihnă Eforie II”, „Arhitectura R.P.R.”, nr. 5(60), septembrie-octombrie 1959.

Cărți

CONSTANTIN, Paul, *Dicționar universal al arhitecților*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

LĂZĂRESCU, Cezar, CRISTEA, Gabriel, LĂZĂRESCU, Elena, *Arhitectura românească în imagini*, Editura Meridiane, București, 1972.

LĂZĂRESCU, Ileana, GABREA, Georgeta, *Vise în piatră*, Editura Capitel, București, 2003.

LUPU, Mircea, *Școli naționale în arhitectură*, Editura Tehnică, București, 1977.

***Colectiv, Ghidul Constanței și împrejurimilor, Editura Științifică, București, 1960.

5.2 material vizual atașat

1. Plan de situație, imagini de ansamblu, hărți din ghid 1960
2. Piese desenate, imagini de epocă din revista Arhitectura R.P.R.
3. Fotografii de epocă
4. fotografii de ansamblu, 2009, autor Aurelian Stroe/Ruxandra Nemțeanu.
5. fotografii de detaliu, 2009, autor Aurelian Stroe/Ruxandra Nemțeanu.

do_co_mo_mo_

6. fotografii de interior, 2009, autor Aurelian Stroe/Ruxandra Nemțeanu.

5.3 raportor/data Nemțeanu Ruxandra 2012

6 Examinarea raportului de către ISC/R

Numele membrului ISC examinator:

data examinării:

aprobarea:

grup de lucru nr. ref.:

NAI nr. ref. :

comentarii:

Fișă elaborată în cadrul proiectului Fundației Culturale Inform,

finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

do_co_mo_mo_

Revizuirea 2003 membrii ISC/R
numai pentru birou

grupul de lucru internațional pentru
documentarea și conservarea
clădirilor, siturilor și vecinătăților
imobilelor moderne